

Tekst: Arie Dwarswaard
Foto: René Faas

Over een week is het zover. Dan klinkt over de hele wereld de naam van het Kind. Tweeduizend jaar geleden geboren in een weinig gerieflijk onderkomen. Maria weet hoe het kind gaat heten, en ze noemt hem bij zijn naam: Jezus. Bij haar nicht Elisabeth gaat het bijna net zo. Alleen is het daar haar man die weet dat de zoon Johannes moet heten. Zoals mensen een naam krijgen die hun hele leven met ze meegaat, zo gaat dat ook bij planten. Stel dat alles wat elke week in de KAVB-keuringszaal staat geen naam zou hebben, alleen de aanduiding 'plantje'? Leg dan maar eens uit wat u heeft gezien. Als u dezelfde beschrijving aan tien mensen vertelt, hebben ze er allemaal een ander beeld bij. En dus ordent de mens de plantenwereld met namen. Een mooi voorbeeld was daarvan te zien in de eerste week van december. Er stonden verschillende sneeuwkllokjes in de KAVB-keuringszaal. Th.J. de Groot liet *Galanthus reginae-olgae* var *vernalis* zien, terwijl W. Postema drie varianten van *Galanthus elwesii* liet zien. Daaronder eentje met smalle bloemblaadjes, waarop aan het einde een groen waas zichtbaar was. Postema stelde voor om deze de naam 'Else Grollenberg' te geven.

TWEE WERELDEN

Wat opvalt is dat we hier met twee werelden van naamgeving van doen hebben. Aan de ene kant de Latijnse namen, aan de andere kant cultivarnamen. Het gebruik van Latijnse namen is al oud, maar kreeg zijn huidige vorm en gebruik door Carolus Linnaeus, die midden 18e eeuw een systeem ontwierp waarbij elk levend wezen een geslachtsnaam en een soortnaam kreeg. Om bij de sneeuwkllokjes te blijven: de geslachtsnaam is *Galanthus*, de soortnaam *elwesii*, en die verwijst weer naar Henry Elwes, een belangrijk Britse botanicus uit de 19e eeuw. *Galanthus elwesii* is een soort met een grote variatie. Dat is voor taxonomen aanleiding geweest om binnen deze soort een aantal groepen samen te stellen, waarbinnen cultivars zijn opgenomen die een of meer gelijke kenmerken hebben. De door Postema getoonde drie selecties worden alle tot de Hiemalis-groep gerekend. Een van de kenmerken van die groep is dat de cultivars voor Kerstmis bloeien. Naast groepen zijn er nog andere mogelijkheden om binnen een soort onderscheid te maken. Dat kan door het toepassen van aanduidingen als subspecie (ssp), variëteit (var) of forma (f). Voor elke aanduiding gelden specifieke regels, waarover internationaal afspraken zijn gemaakt.

CULTIVATED VARIETY

Van de drie getoonde selecties kreeg er één een cultivarnaam. Het woord cultivar is een samen-

Galanthus elwesii 'Else Grollenberg'

Het Kind krijgt een naam

Het hele jaar door is in de KAVB-keuringszaal een zeer gevarieerde hoeveelheid bol- en knolgewassen te zien. In de rubriek **Nauwkeurig** wordt op een van die gewassen ingegaan. Dit keer een nieuw sneeuwkllokje.

trekking van cultivated variety, ofwel een variëteit die in cultuur is, die wordt geteeld. Het gebruik van cultivarnamen is al oud. In de 17e eeuw gaven eigenaren hun tulpen al namen waarmee ze herkenbaar waren, zoals 'Zomerschoon', 'Duc van Tol' of 'Semper Augustus'. Dat gebruik is gebleven, en om een goede ordening in de markt te krijgen is de KAVB benoemd tot Internationale Cultivar Registratie Autoriteit voor onder meer de tulp en het sneeuwkllokje. Elk naamsvoorstel wordt door de KAVB-taxonomen beoordeeld op internationaal vastgestelde criteria. Voldoet de voorgestelde naam daaraan, dan kan de cultivar worden opgeplant, worden beschreven en geregistreerd. Vanaf dat moment staat vast welke naam bij welke cultivar hoort. Hij is herkenbaar, overal en altijd. En zelfs als hij niet meer in cultuur is, dan nog is er

de beschrijving in het register. En misschien de aanwezigheid in een historische collectie.

UNIEK

Zoals het met de voorgestelde naam 'Else Grollenberg' gaat, zo gaat het ook bij ons. Als er nieuw leven is dan krijgt dat kind een naam. Die naam wordt officieel geregistreerd en moet aan bepaalde regels voldoen. Met die naam ben je bekend, die hoort bij jou. Die naam klinkt op bijzondere momenten in het leven: bij de geboorte, de doop, het huwelijk en bij het laatste afscheid. Die naam is uniek, is iets om zuinig op te zijn. En net als bij mensen is het bij planten van het allergrootste belang om een naam met de grootst mogelijke zorgvuldigheid te kiezen. Zoals het Kind heeft laten zien moet een naam immers soms wel 20 eeuwen mee.